

NOBILISS. AMPLISS. ILLVSTRISS. DOMINIS,

D. GILBERTO ERROLIE Comiti, D. Haio, Magno stabuli Magistro, &c.

NEC NON

D. ROBERTO D. ROSSIO, Barroni de Haket Melvin, &c.

Patronis, ac fautoribus suis plurimum colendis,

Athenæo Leonardino ad fanum Reguli hac vice cum triumphali Laurea egressuri adolescentes, Theses hasce Philosophicas, quas in quadrim
protectus specimen, A. P. N. insolenni Philosophantum diatriba, quam poterunt strenue, sunt propugnaturi ad diem Julij
An. Dom. 1648. horis & loco solitis Preside D. Nevaio honoris obsequi & observantie ergo, D. N. Q.

Alexander Campbellus.
Collinus Kenedeus.
Gulielmus Clilandus.
Gulielmus Kinkchartus.

Gulielmus Righius.
Gulielmus Sharpius.
Henricus Drummondus.
Hugo Weirus.

Jacobus Adamus.
Jacobus Campbellus.
Jacobus Edmistonus.
Jacobus Hustonius.

Jacobus Murrainus.
Jacobus Wemius.
Joannes Bairdus.
Joannes Coquus.

Joannes Grahamus.
Nathaniel Johnstonus.
Patricius Andersonus.
Robertus Blakens.

THESES LOGICÆ.

Rgute Philosophandi laudem alias accipientur Ignatiani, quam ubi celebri
iit scientiarum albo, unde ipsa coalescit Philosophia, accensandam docent
Logicam; quæ tota, quanta quanta est, Organica est, & Philosophia obse-
quo mancipata.

2 Idea Logica, ut quivis alii conceptus formales, essentiam fortuntur
realē; quippe mentis sunt accidentia realia: At qua iis in rebus ipsiſ respondere concipiuntur notiones objectiva, five negationes sunt, five relations, sunt modi
rationis rebus intrinseci, non vero denotiones reales extrinsecæ: nullum enim
vendicant esse, nisi objectivum in intellectu.

3 In mentis actiones quadrare rationem præeos cum Doctore Franciscano tum de-
mum incibimur, cum confliterit actus prudentia ab intellectu elicitos eandem præ-
os rationem respire: ita interim intellectiones, quas regulis, & idem suis dirigit Logi-
ca, præcisus, ipsamque Logicam practicam esse contendimus.

4 Prima mentis operatio, utpote simplex apprehensionis, compositionem non admittit
nisi objectivam. Attamen veritatem & falsitatem etiam formalem suscipit: objecto siqui-
dem conformis & disformis esse potest.

5 Abstractione præcisionis, five in re, five in ratione tantum habeat fundamentum, sem-
per sejungit ea, quæ sunt conjuncta, vel idem a parte rei, sit tamen sine errore: Abstrahen-
um enim non est mendacium.

6 Reales naturæ proprietates ipsam naturam in singularibus comitari advertant, qui
communem entis creati affectionem statuant universalitatem; ut essentia non nisi ab omni singulartate (si intentionalem demas) per intellectum liberata, convenire fateantur
illam rationis relationem.

7 Ut predicatione sit vera præter terminorum identitatem quoad rem significatam, re-
quiritur insuper convenientia in modo significandi. Quo fit ut non indebit modo, ut con-
tendit Durandus, sed & falsa sint predicationes cum concretorum de abtractis & contra,
in utrovis ordine, Physico aut Metaphysico; tum etiam abtractorum de abtractis in
ordine Metaphysico. Suadet potius quam persuader Ruvius communis legi eximenda esse
abtracta secundarum notionum.

8 Species specialissima v. g. hominis, utcunque multis confert gradibus diversarum per-
fectionū; proxime tamē coalescit ex uno gradu generico superioris omnes complectente,
& ex gradu differentiali in plures conceptus irresolubili: ut differentia specifica sit sim-
pliciter simplex.

9 Relatio prædicatalis, utut plurim rerum exigat consortium, & a termino pen-
det essentialiter; cum solo tamen fundamento identificatur realiter: siquidem nulla re-
latio resipicit seipsum, nulla suum terminum includit intrinsecæ: In connotantes quantis
possint copiis insurgent novatores, ut ex fundamento simul & termino compositam, seu
potius aggregata habent relationem.

10 Homo qua homo neq; est albus neque non albus: contradic̄to topica respuit licet
medium rei, medio rationis non vacat.

11 Quam impossibilis est notitia creata super seipsum reflexa, tam certum secundam men-
tis operatione, five judicium (quicquid statuar de enunciatione ejus Symbolo) non signifi-
care formaliter veritatem formalem. Cum autem judicet rem esse ant non esse, veritatem
aut falsitatem objectivam signiceret necesse est, saltem insinuative.

12 Utraque veritas, simplex & complexa, posita est in adæquatione intellectus ad rem;
cum hoc tamen discrimine, quod illa consistat per se primo in adæquatione representa-
tionis cum objecto, ita vero in adæquatione dictoris cum re dicta. Adeo ut veritas sit in
secunda mentis operatione, non modo, ut in subjecto, sicut est in prima, sed etiam uti in
cognoscere, ut loquitur Aquinas.

13 Ha duæ enunciations; Hominem esse animal est necesse. Homo necessario est ani-
mal non nisi voce tenus differunt, utraque est modalis, idem utriusque sensus, idemque
termini materiales. Vel hinc liquet in modalibus non modum, sed prædicatum dicti esse
attributum materiale.

14 Intellectus non nisi reflectendo super suum discursum elicit expresse judicium con-
sequens, idque enunciative, non illative. Quare particule illativa ERGO in syllogismo
nullum respondet judicium ab eo quod est consequens diversum: & adæquate inter-
se identificantur judicium conclusionis, & illatio: quæ tamen discursum integrum ex ante-
cedente & consequente conflat ultimo formaliter constituit, & a judicio enunciativo di-
stinguit. Conclusio est de essentia syllogismi.

15 Quam irrefragabiliter verum est in effectum redundare causæ imperfectionem, tam
necessario debiliorem præmissam sequitur conclusio: cuius proinde veritas, certitudo,
necessitas, evidenter, supernaturalitas, consimiles in utraque præmissa presupponunt perfe-
ctiones. Ex altera præmissa naturali, altera supernaturali non sequitur conclusio supernaturalis.

16 Nativæ demonstrationis potestas ætimanda est non tam ex eo quod actu notificat, quā
ex eo quod apta nata est notificare: Quod forte non satis olim advertit. Averroës, quādo a
demonstratione dicitur, specie differte docuit demonstrationē poti simā; ut quā demonstrat
etiam: quasi vero dari potest demonstratio de cū ratione sit notificare tantum.

THESES ETHICÆ.

Omnis appetitio tendit in bonum, vel ut in medium ad aliud, vel ut in terminum
secundum se, vel ut in terminum qui appetitui afferat delectationē: unde liquet
bonum universalissimum sumptum adæquate dividiri in utile honestum & delectabile;
non quidem tanquam in res, sed tanquam in rationes diversas: Quas omnes
ut in eandem rem concurrent posse recte monet Aquinas, ita in re qualibet necessario
connexas est demum inveniet, qui fruendis uti & utendis frui paratus fuerit.

2 Sicut oculus eadem visione lucet, & color eadem intellectione confluxit:
nem & principia attingit; ita voluntas eadem volitione in media & finem tendere potest:
ne semper reapse distinguitur intentio & electio: quicquid contra molitur Greg. Arim.

3 Genus moris totum continetur relatione ad rationem deliberatam, nec nisi ratione
distinguitur actus humani esse naturale ab ejusdem esse morali: quod licet non intrinsecæ
constituit, necessario tamen comitatur bonitas vel malitia moralis tanquam passio trans-
cendentis disjuncta: ut evanescat actuum moralium indifferentia.

4 Si recte afferat Dionyssius bonum consurgere ex integra causa, malum autem ex quo-
cunq; defectu; idē actus in genere moris five interior five exterior, nec simul nec scilicet
est bonus & malus moraliter: & bona renatorum opera vel nulla sunt, vel nō sunt peccata.

5 In prudenti conscientia cui debetur obsequium reluet quedam irradiatio legis ater-
na: Quocirca ea tantum congruentia voluntatis humanae cum dictamine rationis ipsam
denominat moraliter bonam, quæ ejusdem involvit consonantiam cum lege aeterna. Con-
scientia itaque vincibiliter errans, elo liget, certe non obligat positive. At vero ne agens
sit perplexus, & peccandi necessitate constrictus teneatur, in casu involuntariae atque in-
superabilis ignorantia, conscientia erronea solvit & positivam inducit obligationem:
obstant quantum volent Durandi Admiratores.

6 Honestas objectiva seu bonitas primordialis in genere moris, five in se prescindat a
lege, five oriatur ex lege, nunquam coincidit plane cum bonitate transcendentali, nec
conficit adæquate in conformatio ad legem, sed semper dicit convenientiam objecti ad
naturali rationem: quæ quidem convenienter præter rei entitatem, vel moralem pro-
prietatem in qua fundatur, nil nisi denominationem extrinsecam addit in objecto.

7 De actibus malis vero sunt haec propositiones causales omnis actus malus est quia
prohibitus: Quidam actus sunt prohibiti quia mali: modo illa intelligatur de causa suffi-
cienti ad malitiam; ita vero de prima radice & causa malitiae. At vero haec condicio-
nalis est falsa si Deus non prohiberet odium sui, non esset malum: est enim odium Dei
a actus intrinsecæ malus: quicquid oggerat Occam.

I Ncipit Physiologus ubi definit primus Philosophus, & definit ubi incipit medicus.
Ut non Physiologiz Medicina; ita nec primæ Philosophiz Physiologia pars est
statuenda.

2 Quemadmodum ad non esse per se terminatur corruptio, ita & non esse per se pro-
ficiuntur generatio: ut neque illam forma geniti, neque illam forma corrupti principier,
nisi per accidens. Quamobrem ludant in re seria vel serio hallucinentur oportet, qui cum
Francisco Le reçez ex principiorum albo expunctum eunt privationem, ut formam rece-
derent eis loco substituant.

3 Materia sublunar, sicut contrariarum qualitatum incursum, admittingo individus
molitur interitum, ita alias atque alias formas indiscriminatim appetendo ac recipiendo
rerum naturalium species praefat incolumes, & quasi immortalitatis emulas: Quod non
satis advertit olim Avicenna, qui perpera & medio collere nixus est in genitū materie appetitū.

4 Actus semper necesse est proportione respondeat potentia. Unde forme naturales
naturalem, supernaturales vero non nisi obedientiam in materia inveniunt potentiam.

5 Quantam implicat repugnantiam inde educi formam, ubi nulla praecelerit privatim
in subiecto præsupposito; tantam præ se fert improbabilitatem eorum Philosophia, qui
cum Balbi, Telle, in prima rerum molitione non creativa sed eductiva actione productas
fuisse contendunt formas subtantiales, tam caelestes, quam elementares.

6 Sive mediatâ five immediata dependentia statuatur unio partium Physice compo-
nentium, impossibile est compositi Physici creationem agere nobis persuaserunt Kasper. &
Tall. Quippe in una simplici actione incompossibilis judicamus creationis & educationis
rationes formales.

7 Generatio etiam præcise spectata ita actuat subjectum, ut ipsum ordinet ac promoveat
ad actum perfectiore: eliq; proinde actus entis in potentia &c. Qui mortuus Physico ut
sic, essentiam faciunt successionem, aut continuatatem, ejus naturam actioribus, quam
par est, claudunt cancellis.

8 Zenoniticam continui compositionem mordicus tueantur illi, quibus possibilis vide-
tur puncti divisio, aut indivisibilium in continuo immediata cohæsio. Nos certe quandiu
nova non affuerit lux, peripateticam continui compositionem ex partibus in infinitum
divisibilibus amplectemur.

9 Corpus Physicum ut est actu finitum, ita est potestate infinitum; ut hæc philosophen-
tientur qui disjunctam ejus affectionem statuant finitum vel infinitum.

10 Corporis replicati attributa repugnantia tueri desinat, & item illam intestinam
de qualitate actionis per quam in altari praesens fiat Christi humanitas paululum suspen-
dant tam pulsos quam orosus assertores, donec a contradictionis implicacione vindicare
valuerint ejusdem a seipso separationem.

11 Motu successionis cauam abunde sufficit medium, prout intercedinem & distan-
tiam extremon cohibet: ut vana et inanis sit eorum sententia, qui in inani divinitus
possibili motum, in instanti peractum iri autem.

12 Eo aut evi modo mensurant substantias corporis; nec sunt in tempore nisi prout
subiecti motui contra ac contendit Fonseca. Scilicet mensurato congruam & congeneram
opportet esse mensuram. Neque tempus neque esse in tempore est corporis Physici
affectione intrinseca.

13 Misti qua talia moventur *xata ro etiopata* teste Philos. 1. de cœlo. Cap. 2. Ac proin-
de motu recto: corpori simplici simplex aut multo militus motus corresponeat ex aequo.

14 Qui cum Mirandulano corporum coelstium latentes inficiantur influencias in sublu-
naria: ipsi lateant, vel saltent, utrūque ne frustra esse tantam syderum copiam, tot variis
motus atque concursus fateri cogantur.

15 Quæ virtute magnetica cierunt, quæ graviora tardius, quæ leviora celerius moventur.
Non magnetice trahuntur aut pelluntur, sed sponte ac per vires congenitas ad suas sedes
contendunt gravia & levia, ut optata fruuntur quiete. Nullum elementum in suo loco na-
turali gravitat aut levitat.

16 Eadem actione expellitur forma antiqua & inducitur nova: ut verum sit illud effec-
tum Generatio unius &c. non modo in sensu concomitantia propter necessariam illa-
rum mutationum inter se connexionem; sed etiam in sensu identico propter realē cor-
ruptionis convergiva cum generatione ordinaria identificationem.

17 Agentis finis est assimilatio patientis, quod proinde debet esse potestate tale quale
agens est actu: adeo ut ubi non est proportio majoris inæqualitatis, ibi nullus sit actioni
locus. Quare neque idem agit in se ipsum univoce, neque simile in simile secundum formam
& gradum sint licet dissimiles adjunctæ dispositiones. Reclamat ut voluerit Scotus.

18 Ad locum unde exuent Flumina revertuntur, ut denuo fluant. Nec qui ex Aere deflu-
unt imbre, nec qui in terra cavernis gignuntur vapores; sed ipsum mare per meatus sub-
terraneos hic illic erumpens in commodium universi fontibus & fluvii copiosis ac perenni-
bus securiginis sufficit materiali.

19 Radius oblique incidentis in objectum non eo revertitur, unde est projectus sed in a-
lias partes reflectitur. In visionis itaque negotio radiorum visuallium ab objecto reme-
ationem fructu in subdilio vocaverint extramissionis Platonitez Propugnatores. Visio non
fit emissione radiorum sed suceptione specierum: quarum divisibilitatem objectivam &
representativam arguit ipsarum munus vicarium.

20 Pareta nimis, & indistincta, si non eriam hominis dignitati & naturæ ipsius benig-
nitudini injuria est eorum Philosophia; qui ab animæ substantia & inter se indistinctas
statuunt potentias vitales.

THESES METAPHYSICÆ.

A Que irrefragabiliter veritas esto utrumque, prima Philosophia subjectam materi-
am esse immateriale, & eidem non subiecti ceteras scientias ut subalternas.

2 Vell non solus Deus est ens per essentiam, vel ens substantia non est plane
idem atque existens. In rebus creatis distinguntur aliquatenus ex natura rei es-
senta & exsista.

3 Quicquid est realis entis conceptum sua ratione intrinsecæ involvat necesse est. Unum,
verum, bonum, vel non sunt realia entis attributa, vel inter se, & ab ente sunt indistincta.

4 Gradus Metaphysici generis & differentie ut non distinguntur inter se, ita nec com-
ponunt speciem, nisi per intellectum. Neque enim repugnat idem esse principium conven-
ientia & inadæqua & inconvenientia quicquid obtendant Scotista. Compositio ex genere
& differentia non est realis, sed rationis duntaxat.

5 Primi peccati radix & origo non fuit peccatum nec malum, sed connaturalis quædam
peccantis imperfectio, adjunctam habent libertatem, cujus vi ab actionum suarum norma
descire potuit. Malum in actione aut in effectu, ut imperfectio semper arguit
in causa, habeatque causam deficientem; præviā tamen causa malitiam non semper
presupponit.

6 Nullum agens operatur naturaliter ubi non est: usq; adeo necessaria efficientis con-
ditio est ipsius approximatio ad objectum. Potest tamen causa secunda ita divinitus ele-
vari, ut immediate agat in remotum, imo & extra suam sphæram, indistinctam supplete
causa prima: cui ipsi repugnat agere in remotum. Scilicet ex ejus operatione infallibiliter
colligitur praesentia omnipotentiæ divinae, quæ est ipsa causa prima oggiant quantum
voluerint Scotista & Occamista.

7 Ens rationis, sicut veram essentiam aut exsistentiam non vendicat, ita nec per veram
efficientiam fieri postulat; sed per similitudinariam quandam speciei expressæ actionem in
objecto representante situm suum esse fictum in ratione acquirit: adeo ut simul cognovit
categor & fieri, idque a solo intellectu, ut cuius foli inter omnes animæ facultates conveniat
date esse objectivum fictum objecto intrinsecum.